

כה. כשם שגזר עזרא על איש הרואה קרי שצריך טהרה לתורה ותפלה כן גזר על אשה שנטמאה בקרי^(נח) וכמו שכתבנו בס' ד' סעי' ז', לפיכך אשה מבית ג' שנים ואילך^(נמ)

מקור הטהרה

לטמא לגבי תרומה ולגבי איסור הוזהר, מ"מ החמירו במים חלוקים לד"ת.

ולענין סרים שמשמש ויוצא ממנו זרע שאינו ראוי להזריע ואינו נטמא בקרי יש סברא לומר דאין לו חיוב טבילת תק"ע בלי טו"ק וכמש"כ לעיל סעי' י"ב בבוטל ולא הוציא זרע, ומיהו יש סברא לומר כיון שזה הרגל תשמישו וכך הוא גומר התשמיש נחשב בע"ק ועכ"פ לא עדיף מרואה מים חלוקין בדרך הרגל ותשמיש שגם עליו שייך לגזור שלא יהיו מצויין אצל נשותיהן, ובתשובת מו"ר הגר"ק שליט"א תשובה י"ז כ' כיון דאין ראוי להזריע יתכן שאינו כלום, עכ"ל. ומיהו אינו ברור דאפשר שנחשב למין קרי ומדרבנן יש להחמיר על זה עכ"פ.

סעיף כה

(נח) המקור שגזרו גם על הנשים תקנת עזרא הוא במשנה סו"פ מי שמתו (כו.) זב שראה קרי ונדה שפלטה ש"ז והמשמשת שראתה נדה צריכין טבילה, והטעם כתבנו לעיל (סי' ג' במקוה"ט ס"א) מש"כ התו"מ שם ספ"ג דברכות דע"י שתטמא האשה לא יהיו נשמעות לבעליהן ותתקיים התקנה שלא יהיו מצויין, והטעם הב' דהרי מצינו במתן תורה שחזוהו הנשים להיות טהורות במעמד הר סיני ולכן הוצרכו ישראל להמתין ג' ימים לפרוש מהנשים שלא יהיו טמאות בפליטת ש"ז דהוי טומאת קרי וכדאיתא במס' שבת (פו.) וכן תקנו לדורות שיעסקו גם הנשים בתורה באימה ויראה ולא בקלות ראש, וגם אצלם שייך עסק התורה בהלכות שמצווים ללמוד ולדעת ומברכות ברכת התורה על זה כמבואר באו"ח ס"ס מ"ז, והטעם הג' י"ל דע"י שיטמאו לא יוסיפו לתבוע עונתן מבעליהן ולא יצטרך לפקוד אותה כשמשותקת דמעצמה תמנע כדי שלא תצטרך לטבול. ועיין עוד לעיל ח"א סי' י"ג.

(נמ) כן כתב הרמב"ם (ה' אבות הטומאה פ"ה ה"ט) וז"ל אחד האיש ואחד האשה ששמשו ממתן שניהם טמאים, ושניהם ראשון לטומאה דין תורה, ואין האשה טמאה משום

חילוק ג"כ לענין חיוב טהרה לד"ת בין מים חלוקין לשאר קרי.

ובחזון איש מקואות (קמא סי' ט' סק"ו) פירש בסוגיית הגמ' (נדה מג.) דס"ל דראה מים חלוקין טמא לד"ת אע"פ שלא הרגיש כלום בעקירתו ומודה שמואל דא"צ כלל הרגשה לד"ת, ולפ"ד החמירו לד"ת טפי מתרומה וצ"ע הטעם, ואולי י"ל דמים חלוקין אלו הם מין קרי כד' הר"ש שם והטעם שהן באים מחמת חימום והרהור תאוה ואע"פ שאינם בתכונת ש"ז הם קרובים לזה והחימום גורם להם, ולכן רצו חז"ל להרחיק כל הרהור תאוה וסרך קלות ראש מד"ת והחמירו יותר בהם, וביותר יש להחמיר בזה עפ"ד האריז"ל שהחמיר בכיוצא באלו כש"כ לעיל ס"ק נ"ו, ובס' פע"ח (שער ק"ש שעל המטה פרק י"א) כתב מורי ז"ל אמר כי נם אותן הטיפות היוצאות מן האדם קודם הזיווג הם בכלל מוציא ז"ל וצריך תיקון גדול על זה, עכ"ל. ולמש"כ לעיל ס"ק י"א דבר האריז"ל גם על טיפין שהן כמים ואינם קשורות כזרע וע"כ הטעם משום דגם מים חלוקין מין קרי הם, ומיהו לדינא לא נראה שיש בזה איסור הוזהר כשאינם ראויים להזריע כמש"כ לעיל סוף ס"ק י"א, ובאו"ח ח' הק' פ' ויצא (כ"ט - כ"ג) שיעקב אבינו ע"ה מיהר ביאתו עם לאה "כדי שלא ישל במכשול האנושי אשר יתאו תאוה קודם קרוב אליה ויטיפו ממנה צחצוחי טומאה קודם התחלת המצוה וכו' אשר ע"כ הרחיק הראות בה ותיכף ומיד בא אליה וכו'" ולכן לא חכיר שהחליפו אותה ברחל עכ"ד וע"ש. ובספר היראה לרבינו יונה ז"ל כ' בענין קיום מצות עונה "ויזהר כפי יכולתו שלא יוציא ז"ל" ונראה שכיוון לענין זה ואולי ס"ל דכל מין קרי שיש בו טומאה כל דהו יש לזהר ממנו ולהחמיר בו.

ונראה דלפי דעת המחמירין יש להחמיר בטיפין היוצאין לפני תשמיש או ע"י קריבות וחימום גם אם הם כמים ולא קשורין כש"ז כרואה קרי ע"י הרגל, וצריך טבילת מ"ס אם רגלין לצאת ממנו דכל מין קרי שבא ע"י כוונת חימום ברצון דינו כמרגיל ואע"פ שאינו נחשב להלכה כזרע

מקור הטהרה

נוגעת בש"ז שנגיעת בית הסתרים אינה נגיעה, אלא המשמשת הרי היא כרואה קרי, והוא שתהיה בת ג' שנים ויום אחד וכו', היתה קטנה מבית ג' שנים אינה מתטמאת בשכיבה אבל מתטמאה בנגיעת ש"ז אם נגע בבשרה מבחוץ וכו' עכ"ל. ונראה דגם לגבי תק"ע דלא שייך לחייב קטנה שנבעלה מ"מ אם שמששה כשהיא קטנה ונשארה בטומאתה כשגדלה חל עליה התקנה דלא פלוג בטומאת קרי אע"פ שעיקר התקנה היתה על שעת תשמיש לפמש"כ לעיל ס"ק נ"ה, (ועיין לעיל סי' ב' סעי' י"ד).

והנה פשוט בל' הרמב"ם דהוי כרואה קרי וכן פשוט במשנה דברכות (כו.) דמשמשת חייבת טבילה מתקנת עזרא דגזר על בעל קרי, וכל תקנתו רק על ראיית קרי דומיא דהר סיני מפני שטומאה זו באה ע"י קלות ראש כמבואר בכל הסוגיא דברכות, וזה גזירה"כ שאמרו בגמ' (נדה מ"א:) ובתו"כ וכן פרש"י (פ' מצורע טו-יח) עה"פ ואשה אשר ישכב איש אותה ש"ז ורחצו במים וז"ל גזירת מלך שתטמא האשה בביאה ואין הטעם משום נוגע בש"ז שהרי מגע בית הסתרים הוא עכ"ל, ומבואר שיש טומאת קרי בביאה וזהו הגזה"כ, אבל אין לפרש דגזה"כ הוי לטמאה משום מגע מפני שטומאת ביהס"ת שבאה ע"י ביאה מטמא במגע, אלא נתחדש בגזה"כ טומאה עצמית שנטמאה בביאה כרואה קרי והוקשה האשה לאיש בזה דעל שניהם נאמר ורחצו.

והנה דרשא זו איתא גם בנדה (מא:) והמעייין שם בסוגיא ובתוס' הרא"ש יראה שגדר טומאה דמשמשת כמו פולטת משום ראייה דקרי אלא משמשת טומאתה בפנים ופולטת טומאתה בבית החיצון וכמו שיתבאר עוד בס"ד להלן, ותמוהין בעיני דברי תשובות מהר"ם שיי"ק (יו"ד סימן קעה) שכ' בפשיטות דאין טומאת משמשת מטעם רואה רק גזירה"כ דמגע ביהס"ת דביאה מטמא והרמב"ם כ' דהוי כרואה ולא רואה ממש, ורק בפולטת ס"ל לרבנן דהוי רואה וסותרת ז"נ אבל לא משמשת דבא לה הטומאה מבחוץ ע"י תשמיש בעלה לא הוי כטומאה חבא מגופה ואינו סותר והוי רק גזה"כ דמגע כזה מטמא, וכזה מיישב קו' השואל על הגמ' נדה (סו:) דאסרו לשמש ביום ז' שמא תראה דם ותסתור ולמה לא אסרו מפני התשמיש דהוי כרואה קרי וסותר, ולפ"ד מהר"ם שיי"ק אינה כראה קרי רק נוגעת עכ"ד ע"ש.

ולע"ד דבריו צ"ע דהרי לפי"ז אמאי הוי משמשת שלא פלטה כלל [וכגון שלא נתהפכה] בכלל תק"ע, והרי לפי"ד מהר"ם שיי"ק נמצא דטומאת משמשת שלא פלטה אינו אלא מטעם טומאת מגע וא"כ מה ענין טומאה זו לתק"ע, ובני הרש"ר נ"י הגיה ע"ז וכתב אינו מובן כ"כ הקושיא דהרי ודאי עיקר התקנה הוא כדי שלא יהו מצויין וא"כ איך יתכן לטמאות פולטת ולא לטמאות משמשת, ועיקר טומאת פולטת נובע מהקלות ראש שיש במשמשת ולכן אפי' אם נימא דגוף טומאת משמשת אינו אלא מצד מגע ביהס"ת אפ"ה היינו טומאת קלות ראש חבא ע"י מגע ביהס"ת, וכבר מצינו כע"ז לענין טומאת רואה קרי דס"ל לכמה מרבוותא דעיקר הטומאה הוא מטעם נוגע אלא דחמור נגיעה חבא ע"י יציאה מגופו, ונטה אאמור"ר המחבר לפרש הענין לעיל ס"ק ג' דהיינו טומאת קלות ראש המטמא בנגיעה, ויש להוסיף ביאור דכמו שבשרץ יש כח לטמאות כן גזרה תורה דין טומאה מחודש בש"ז חבא ע"י קלות ראש וזהו גדר טומאת ש"ז המטמא גם בביהס"ת, ואולי ס"ל להמחבר בדעת מהר"ם שיי"ק דהמשמשת אינה משתתפת כלל בהקלות ראש ואין שייך בה כלל טומאת קלות ראש, ורק את האיש חבא עליה הוא דיש לטמאות מטעם טומאת קלות ראש ולכן טמאה רק בפולטת שאז פולטת את הש"ז חבא בקלות ראש ולכן מתטמאת מזה, אבל אין הדבר רחוק לשמוע כלל דאע"פ שטומאת משמשת אינה אלא מטעם מגע ביהס"ת אבל ודאי חידוש טומאה זו יסודה מצד טומאת קלות ראש אשר אין לך יותר קלות ראש משעת תשמיש, עכ"ד היקרים. ונכונים מאוד ליישב דברי רבינו מהר"ם שיי"ק ז"ל.

ונראה דגם אם נפרש דטומאת משמשת הוי מדין ראייה דקרי כפשטות ד' הרמב"ם יש ליישב הא דאינה סותרת ז"נ, והטעם משום דאינה "רואה קרי" רק "דין טומאה דראיה" גזרה התורה עליה אבל פולטת הוי כרואה ממש, ולכן משמשת אינה סותרת ספירת ז"נ ופולטת סותרת דענין סתירה תולה בראיה ממש ולא בטו"ק דגזה"כ שיש בביאה, ודו"ק, שו"ר בברכי יוסף או"ח סי' תנ"ז שכ' דמשמשת אינה כרואה ולא כנוגעת רק גזירת מלך ולחכי הו"א דטמאה גם אם שכב אותה קטן פחות מבן ט' ע"ש. ומיהו גם לדידיה י"ל דיש בה מעין טומאת קרי מפני קלות ראש דשכיבה ולחכי גזרו עליה בטבילת עזרא.

ששמישה מטתה עם איש מישראל^(ס) שהוא מבן ט' שנה ויום א' והוציא זרע בביאתו^(סא) חייבת טבילה לתורה ולקריאת שמע ותפלה וברכות כמו האיש.

כו. הבועל את האשה שלא כדרכה והוציא זרע חייב האיש בטבילה^(סב) אבל האשה טהורה, ואם בעלה כדרכה שלא מרעתה ורצונה יש להסתפק אם חייבת טבילה מ' סאה כמו האיש^(סג) או רק רחיצת ט' קבין כבריא הרואה לאנסו, ואפשר דפטורה לגמרי.

מקור הטהרה

תורה שנאמרה ההלכה אל תגשו אל אשה וכבר הארכנו בגדר טומאת פולטת לעיל ח"א סי' א' שהוא המשך מטומאת השימוש דיש בה קלות ראש (ועי' עוד שם בענין פרושה דמ"ת סי' א').

מיהו יל"ע דהרי שחוף מקנין על ידו ופוסל האשה מן התרומה ויתכן דיש בזה איסור דאורייתא עי' מה שפלפל בספר מנחה חריבה עמ"ס סוטה (כו), וא"כ נימא דחשיב כביאה לגבי טומאת קרי ותק"ע וצ"ע במנ"ח מצוה רס"ו, ואולי לא שכיחא ביאה כזו שיגזרו על זה תקנת עזרא, [ואולי שחוף שמקנין על ידו אין אברו מת לגמרי כמש"כ בס' שערי יחוד] ואם בעלה באבר חי ולא הזריע באבר חי רק יצא הזרע באבר מת בזה י"ל דהאשה טמאה מטעם משמשת כיון דיצא גם זרע בביאה זו, ואולי דין האשה כרואה מים חלוקים ואפשר דטמאה כל ג' משום פולטת, וצ"ע בזה.

(סא) כ"כ הרמב"ם ה' אה"ט פ"ה ח"י הבועל את האשה ולא הוציא ש"ז טהור אע"פ שהערה, וכן האשה טהורה עד שיוציא האיש, עכ"ל. וכבר הארכנו למעלה ס"ק ל"א דגם אם גמר כל ביאתו באבר חי ולא הוציא זרע טהור האיש והאשה ואין בהם תק"ע, ואמנם לדעת הסוברים שבכל ביאה גם בלי זרע יש תק"ע שלא יהיו מצויין ואינו תלוי בטומאת קרי, א"כ גם האשה ששמישה צריכה תב"ע לשימושה.

סעיף כו

(סב) כ"כ הרמב"ם פ"ה מה' אה"ט ה"ט (ע"ש במל"מ) הבועל גדולה שלא כדרכה טהורה שלא טימא הכתוב בטומאת בית הסתרים אלא כדרכה, ע"כ. ומיהו כלפי האיש פשוט שהוא טמא מחמת הוצאת זרעו ברצון וגם אם אסור

(ס) כן מבואר ברמב"ם ה' אה"ט פ"ה ח"י וז"ל גדולה ששכב אותה קטן פחות מבן ט' או עכו"ם וכו' הרי זו טהורה שנא' ואשה אשר ישכב איש אותה עד שיהיה השוכב איש ומישראל כמו שביארנו, ועי' שם ח"י' שכ' כבר ביארנו ששכבת זרעו של נכרי טהור מכלום לפיכך כת' ישראל שפלטת ש"ז של נכרי אפי' בתוך ג' עונות טהורה, ע"כ. ומזה למד דגם תשמיש נכרי אינו מטמאה מפני שהשימוש תלוי בזרע שמוציא בשעת תשמיש דעי"ז נעשית כבע"ק ואם הזרע טהור גם האשה לא נטמאה, ולפ"ז כל אלו שזרען טהור גם האשה לא נטמאה בקרי, ומיהו לענין תקנת עזרא אם זה דרך תשמיש אפשר דחייבת לטבול וכמו שכתבנו לעיל סק"ז בסרים או בש"ז אדומה, ואם אינו יורה כחץ כיון שנעקרה בהרגשה נראה כפשטות דטמאה לפ"ד הרמב"ם, ולדעת הראב"ד דגם בנעקרה שלא בהרגשה טמאה הש"ז נראה דה"ה שהאשה נטמאת בקרי. * ובמשמש באבר מת דל"ה ביאה לגבי עריות כמו שפסק הרמב"ם (ה' אסורי ביאה פ"א הי"א) כל הבא ביאה אסורה בלא קישוי אלא שהיה האבר שלו מדולדל כמו אבר המתים, כגון החולים או מי שנולד כך כגון סרים חמה, אע"פ שהכנים את האבר בידו אינו חייב לא כרת ולא מלקות וא"צ לומר מיתה שאין זו ביאה אבל פוסל הוא מן התרומה ומכין אותו מכת מרדות, עכ"ל. ונראה דלענין תק"ע גם אם יוצא ש"ז באבר מת ע"י שנעקר בהרגשה באבר חי מקודם והכנים אבר מת בידו אינו חשוב משמשת רק כנוגעת בש"ז, וגם דין פולטת אין לה, ואפי' לדעת הראב"ד (שהכחנו בסק"נ נ"א) דיתכן שיש טומאת קרי על זה מ"מ אין האשה נטמאת רק אם יש שימוש והרי משמש מת אינו נחשב כביאה, וגם מטעם פולטת לא מצינו טומאה כגון אם הזריקו לה זרע הבעל לתוך רחמה ופלטתו דבודאי אינה טמאה משום משמשת, וכל דין פולטת נלמד ממתן

מקור הטהרה

כדרכה, (ואולי זה ג"כ כוונת הערוך השולחן). [ולפ"ד השעה"מ הנ"ל סק"ל הסובר דאם גמר ביאתו איכא טומאת בע"ק אפי' לא הוציא זרעו, צ"ב טובא אמאי בביאה שלא כדרכה אין טומאת משמשת דטמא מטעם עצם הביאה, ונראה דצריך עכ"פ שתהי' ביאה ראויה להזריע ולהוליד וזה מהוה שיתוף האשה עם ביאת הבעל ולכן טהורה בשלא כדרכה].

(פג) **תוכן** הספק אי משוינן אשה לאיש דכל היכא שהוא חייב בביאתו טבילת מ"ס גם היא חייבת כמוהו דכל יסוד חיוב האשה מחמת הבעל ולא פלוג רבנן אם נבעלה מדעתה או שלא מדעתה, או"ד כיון דכל הטעם כדי שלא תרצה האשה להבעל כש"כ לעיל ס"ק נ"ח א"כ כה"ג לא חייבו חכמים את האשה, ואולי יש מקום לחלק בין ישנה דלא ידעה כלל מהביאה לאנוסה דאחרי שבא עליה מתרצה בביאה כדאיתא בכתובות (נא:) ולענין הרגל תשמיש חשיבא כרצון, ואת"ל דכאונס חשיבא צ"ע אם כלפי האשה תקנו ט' קבין לבריא כמו לאיש או"ד לא שייך אונס רק באיש ולא באשה דהא אין בה קרי באונס, ונבעלה באונס לא שכיח ולא גזרו בה, וצ"ע.

ואנה ה' לידי תשובות אבני נזר (יו"ד סי' ר"מ ס"ק מ"ז י"ז) ומצאתי שמפלפל בדעת תוס' נדה (כב. ד"ה למימרא) שפירשו דבע"ק הוי טומאתו מטעם נוגע גם לרבנן דס"ל פולטת טמאה בפנים כבחוי' ורואה הוי מ"מ בע"ק דטמא רק בחוי' הוי נוגע, והק' באבנ"ז דא"כ מנ"ל דבע"ק נאסר בסיני הא י"ל דרק נשים נאסרו מדין פולטת דהוי כרואה ולא בע"ק דהוי טומאת מגע ובקרא כתיב רק פולטת דלכן נאסרו ג' ימים בתשמיש, ותי' דע"כ כל טומאת האשה בקרי דהוי מטעם קלות ראש באה מתאות וקישוי דאיש בביאתו ואע"פ שהיא ישנה ולא היה לה שום הרגש תאוה וקלות ראש נאסרה במ"ת, וא"כ מוכח דבע"ק עצמו אסור במ"ת דל"ש לאסור האשה בגלל ק"ר דאיש בלי שנאסור הבעל דאיך יהיה טפל חמור מן העיקר, עכ"ד וע"ש. ומוכח סברא הנ"ל דאוסרים האשה מפני האיש גם באנוסה וישינה, ומיהו לדינא כלפי תק"ע עדיין יש לדון אם גזר גם כה"ג.

לבעול שלא כדרכה ולהזריע (עי' אהע"ז סי' כ"ה סעי' ב'), וגם אין זה דרך ביאת איש באשתו, מ"מ אין נ"מ כלפי תק"ע דכל היכא שהוציא זרעו ברצון חשיב מרגיל טומאה עליו ברצון וחייב טבילתו במ"ס כמשנ"ת לעיל סעי' י"ג.

וביאור ל' הרמב"ם "שלא טמאה התורה בטומאת ביהס"ת אלא כדרכה" כ' בערוך השולחן (סי' קל"ג-ב') דרצה לתרץ דהא בכל התורה חשיבא גם ביאה שלא כדרכה כביאה כדרכה ולמה לא נטמא האשה בביאה זו, אלא ה"ט כיון דטומאת ביהס"ת מצד גזה"כ הוא ולא מטעם ביאה לכן חילקה התורה בין כדרכה לשלא כדרכה עכ"ד. ולפ"ד צ"ל דטומאת משמשת מטעם מגע ביהס"ת וכד' מחר"ם שיי"ק שהבאנו בס"ק נ"ט וכבר כתבנו שהדברים קשים, ובאמת שפירושו של ערוה"ש ברמב"ם אינו מתיישב היטב דסכ"ס הכל גזה"כ ומחלק הכתוב בין כדרכה לשלא כדרכה ומאי נ"מ מאיזה טעם היא טמאה אם משום ביאה או משום מגע הרי עכ"פ תלויה הטומאה גם בביאה והכל ביהס"ת של מקום ביאה ויש חידוש בדין טומאה ולא הרויח כלום בפירושו, וגם עיקר השאלה מה החילוק בין כדרכה לשלא כדרכה לק"מ דהא יש תנאי בביאה המטמאה שיהיה שכבת זרע דהיינו ראויה להזריע וזה ל"ש בביאה שלא כדרכה וכמבואר ביבמות (לד') וברש"י שם, והביאור ברמב"ם נראה פשוט דכיון דהוי ביהס"ת ואינו טמא מטעם מגע הזרע רק מטעם ביאה א"כ בזה חילקה תורה איזה ביאה מטמא, ול"ש כלל להקשות מכל ביאות שבתורה דבלא"ה חלוקה ביאה דטומאה דבעינן שיהיה עם זרע משא"כ שאר ביאות וכמש"כ בארוכה לעיל סק"ל ע"ש.

ומיהו ל' הרמב"ם עדיין צריך תוספת ביאור דמשמע שטומאת ביאה זו מטעם מגע ביהס"ת ג"כ, ויל"פ עפמש"כ לעיל סוף סק"ל הביאור בזה דגם אם הטומאה מחמת שכיבה כיון דהוי כרואה קרי צריך שיהיה גם מגע בקרי, כמו שביארנו לעיל סק"ג לגבי רואה קרי שצריך חתימת פי האמה כדי שיהיה נוגע בקרי ביציאתו ויש בזה צירוף של נגיעה בקרי עם הראיה, וה"נ גבי אשה אם יבעול ויוציא זרעו בכיס ולא יהיה בה מגע ביהס"ת לא תטמא האשה משום משמשת, וברור דיש כאן צירוף טומאת מגע ביהס"ת דהוי גזה"כ שתטמא עם השכיבה ולכן טמאה רק

כו. האשה ששמשה מטתה וטבלה ואח"כ פלטה ש"ז אסורה בתורה ותפלה^(סד) עד שתטבול עוד הפעם, במה דברים אמורים שממאה אם פלטה ש"ז בתוך ו' עונות לשימושה שעדיין לא נתקלקל הזרע וראוי להזריע^(סה) ואז פליטתה מטמא כראיית קרי באיש, אבל אחרי ששה עונות כבר נתקלקל הזרע ואינו מטמא.

כז. דעת הרמב"ם דשיעור פולטת ש"ז שטמאה הוא ג' עונות^(סו) ואין העונה שנבעלה מן המנין, כיצד נבעלה בליל שבת ג' עונות שלה יום השבת וליל אחד בשבת ואחד בשבת

מקור המהרה

והב' פולטת דנפיק מריבוי יהיה, ושייך שתהיה טמאה מטעם משמשת ולא מטעם פולטת כגון ששכבה במטתה ולא נתחפכה ולא הלכה שאינה פולטת ומ"מ טמאה מחמת השימוש בעצמו, ע"ש בסוגיא. ופשוט ג"כ לענין טבילת עזרא דברגע שמשמשת נאסרת בד"ת וצריכה טבילה והיינו הא דקאמר במשנה דברכות והמשמשת שראתה נדה להשמיענו דע"י השימוש נאסרת כרואה קרי, ועוד קאמר נדה שפלטה ש"ז מפני שטמאה מחמת הפליטה כל זמן שפולטת ואע"פ שכבר טבלה לשימושה דאם לא טבלה הרי כל פולטת כבר היא בכלל משמשת שראתה נדה ונטמאה בטו"ק ונתחייבה לפני ראיית נדתה, ומוכח ממשנה זו דיש חובת טב"ע לאשה בין על שימושה ובין על פליטתה.

(סח) כן פסק בשו"ע יו"ד סי' קצ"ו סעי' י"א לענין ספירת ז"נ שטומאת פולטת ש"ז נמשכת עד שש עונות שלימות דהיינו ע"ב שעות מן התשמיש שכל עונה היא י"ב שעות, ואחרי שיעור זה הזרע מסריח ומהורה אע"פ שפולטת אותו דהוי כפולטת מים בעלמא, ע"ש בש"ך וט"ז. ופשוט שכל ענין פולטת שסותרת יום שלם וטמאה וא"י לספור ז"נ שכתוב שם בשו"ע אינו נוגע כלל לענין טבילת עזרא דרק הראיה של פליטת זרע אוסרת אותה בד"ת אבל יכולה לטבול באותו יום ותטהר כמו כל רואה קרי, וכל מש"כ בשו"ע שם נוגע לענין ספירת ז"י נקיים שאם ראתה בו זרע א"י לספור אותו, ופשוט.

סעיף כח

(סו) כ"כ הרמב"ם בה' אבות הטומאה פ"ה הי"א והי"ג, וע"ש בכ"מ שהרמב"ם למד כן לפי גירסתו בגמ'

סעיף כז

(סד) במשנה ברכות (כו.) איתא לענין חיוב טבילת עזרא נדה שפלטה ש"ז והמשמשת שראתה נדה צריכין טבילה, ומבואר שיש חובת טבילה על תשמיש וגם על פליטת זרע אע"פ שטבלה לתשמיש, דאם איתא שחובת טבילה רק על פליטת זרע הול"ל פולטת זרע שראתה נדה או נדה שפלטה זרע וקמ"ל דחייבת לטבול בין אם קדם חובת טב"ע לטומאת נדה או להיפוך שקדמה טומאת נדה לחובת טב"ע וכמבואר שם בגמ' הצריכותא ע"ש בסוגיא, ומדתני משמשת ופולטת ש"מ שהם ב' חיובים של טבילה מפני שנחשבת כב' טומאות של קרי, וכן אם פלטה ש"ז וחזרה ופלטה חייבת טבילה עוד הפעם ואע"פ שהכל בא מתשמיש אחד לא מהני לטבול אתשמיש בלבד, וכן מבואר מסוגיא דפרישה למתן תורה בשבת (פו.) שהוצרכו לפרוש ג' ימים לפני מ"ת כדי שלא יפלטו הנשים זרע בתוך ג"י ויהיו טמאות קרי במתן תורה, ואע"פ שעיקר הטבילה הוא מפני שקרי בא מקלות ראש וזה תלוי בתשמיש שיש בו תאוה והרי כבר טבלה עליו, מ"מ כל פליטת הזרע מכח התשמיש יש בו טו"ק וטומאה זו היא טומאה של קלות ראש ותקן עזרא טבילה על זה דומיא דמ"ת, וכבר הארכנו בביאור הענין בסוגיא דפרישה למתן תורה (ח"א סי' א'). וכ"כ בפ"י המשניות להרמב"ם ברכות סוף פ"ג וז"ל וכמו שנתחייב טבילה האיש המוציא ש"ז כן נתחייב האשה אשר נבעלה או אשר הפילה המפה קודם שנויה ואע"פ שטהרה תיכף אחרי הבעילה והפילה אותה ליום או לשני ימים, עכ"ל.

והנה גם בסוגיא דנדה (מא:) מבואר ג"כ שהם ב' טומאות של קרי באשה א' משמשת שכתוב להדיא בפ' מצורע

אם פלטה בתוך זמן זה טמאה, פלטה מליל שני והלאה טהורה, ונראה דהסומך לענין טבילת עזרא על דעת הרמב"ם^(סו) לטהר פולטת אחרי ג' עונות לד"ת לא הפסיד.

כמ. האשה שפלטה ש"ז כל שהוא טמאה כרואה קרי אע"פ שלא יצתה לחוץ אלא אם נעקרה מבפנים והגיע לבין השיניים נטמאה^(סח) שהרי ש"ז כדמה מה דמה מטמא בפנים

מקור הטהרה

(סו) טעם הדברים דלענין טבילת עזרא דהוי דרבנן כדאי הרמב"ם וכמה רבנותא דס"ל כגירסתו לסמוך עליו להקל, ומד' הב"י כיו"ד סי' קצ"ו משמע דהרמב"ם עם האור זרוע יחידים הם לעומת רוב ראשונים החולקים, אבל באמת מצינו כו"כ ראשונים שגורסים כמו הרמב"ם וכ"נ הסכמת הגר"א ז"ל, ועוד דשאני איסור נדה דחמיר שעקרו הוא איסור כרת ולכן מחמירים בו הרכה חומרות כמבואר בסי' קצ"ו לענין הפסק טהרה וספירת ז"נ עד כמה חששו לפולטת וספק פולטת, ונראה דה"ט שהאשה בחזקת טומאה עד שתספור ברור ז"נ (ועי' תרומת הדשן סי' רמ"ה), וכל זה ל"ש לענין טבילת עזרא דעיקרו רק תקנה וסייג ואינו שייך כלל בדאורייתא, וגם האשה שתטכול היא בחזקת טהרה ואנו מסתפקין כשהיא פולטת על התחדשות הטומאה לחייבה בטבילה, ועי' להלן סעי' ל"ג לענין כיבוד הבית דיש ג"כ קולא בטב"ע מה שאין מקילין בספירת ז"נ לסמוך על כיבוד הבית ועיין להלן ס"ק ע"ו.

ובמגן אברהם ה' חג השבועות סי' תצ"ד כ' להדיא דמנהגינו שעושים שבועות בו' בסיון מוכיח דס"ל מעיקר הדין דג' עונות מספיק לטהר פולטת ש"ז כמו שהיה במתן תורה אלא לענין נדה מחמירין, ולפ"ד פשוט דתקנת עזרא דומיא דמ"ת ואפשר להקל בג' עונות.

סעיף כט

(סח) כ"כ הרמב"ם ה' אח"ט (פ"ה הי"א) והוא מדברי הגמ' נדה (מא:) וכדברי חכמים שמטמאין בפנים ולא כר"ש שאמר דיה כבועלה לטמא רק כשיוצא לחוץ ע"ש, ופשוט לפ"ו דאין שום תוספת טומאה בפליטת הזרע מבית החיצון ולחוץ אע"פ שזו פליטת הזרע הרגילה בכל אשה שמשמשת, אלא כל טומאת פולטת הוא מבית הפנימי שהוא מבין השיניים ולפנים לבית החיצון כדם שיוצא מן המקור ומטמא האשה בפנים, ואין שום טומאה נוספת במה

שבת (פו:) דגרס אבל חכמים אומרים ג' עונות וכ"ה גירסת הרשב"א, ובבהגר"א סי' קצ"ו ס"ק ל"ב מביא שהר"ז"ה כ' דכן גירסת ספרים המדויקים וכ"ה בירושלמי ומשמע דגם הגר"א ס"ל כן, ובהגהות הגר"א עמ"ס שבת (פו:) כ' דגירסת הגאונים כן דחכ"א ג' עונות, וכ"כ בר"ח שם ופסק דג' עונות בעינן, ודעת החולקים שהשו"ע פסק כמותם דהשיעור ו' עונות הם רש"י תוס' רא"ש וטור וסמ"ג ועי' טור יו"ד סי' קצ"ו בב"י. ועיין תורת השלמים שם סי' קצ"ו שתמח למח השמיט הב"י דעת הסוכרים דפולטת כיום הג' טהורה.

ויש להעיר דמל' הרמב"ם שהעתקנו נראה דג' עונות שלימות אינם שוות ג"פ י"ב שעות אלא הכל תלוי בעונות ממש דהיינו או לילה או יום לפי היום שעומדת בו, כגון אם היה תקופת חורף ושמשא בבוקר לפני עלות השחר שהיה בשעה שש בבוקר והיום קצר ומסתיים בארבע אחרי הצהרים נמצא שג' עונות הם יום ולילה ויום דהיינו ל"ד שעות שהרי היום קצר והוא רק עשר שעות, ובשעת מתן תורה שהיה בסיון והיום ארוך הרי פירשו מנשותיהן בחמישי בבוקר וכמש"כ בכסף משנה שם בה' אה"ט, דהיינו ששימשו בלילה עד עלות השחר דיום ה' ופירשו עונות יום ה' וליל ו' ויום ו' וטבלו אחרי צאת הכוכבים דיום ו' בליל שבת, ונמצא שפירשו יותר מל"ו שעות מפני שצריך ג' עונות שלימות לפי אותו היום שפורשת אם חורף אם קיץ, וגם תלוי אם שמשא בלילה שאז פורשת יום ולילה או לחיפוך ששמשא ביום ופורשת לילה יום ולילה ואח"כ פליטתה טהורה, וזה נקרא ג' עונות שלימות לפ"ד הרמב"ם שאין מתחילין למנות השעות מרגע שפירשה מבעלה תוך העונה דהרי צריך עונה שלימה או יום או לילה, אבל לפי השו"ע סי' קצ"ו מתפרש ו' עונות שלימות ג' ימים מעל"ע דהיינו ע"ב שעות ואין מסתכלין על העונה רק על שיעור עונה כמש"כ לעיל, והענין תלוי בפלפול השיטות בסוגיא דפרישה דמתן תורה שפלפלנו באורך בח"א.